

Norðic for det nordiske og hårdføre

PLANTEVAREMÆRKE. Tre planteskoler i A-Plant 2000 ApS står bag mærket der foreløbig omfatter 9 sorter og 18 gode gamle DAFO-sorter og i de kommende år kommer der flere

Af Poul Erik Brander og Ove Møller

Varemærket Norðic der introduceres på Have & Landskab i år, er en undtagelse på det danske planteskolemarked hvor varemærker er lige så udbredt som solen var i maj. Indtil videre er der godkendt 9 sorter til at bære varemærket Norðic, bl.a. den duftsumak, storbladede lind og buskvedbend der er omtalt herunder. Bag varemærket står plantekolesamarbejdet A-Plant 2000 ApS.

De 9 sorter vil inden for de næste 2-3 år blive suppleret med yderligere sorter som stadig er til vurdering og afprøvning. Herudover er 18 sorter fra det tidligere DAFO-program udstyret med varemærket Norðic. Alle 27 planter er beskrevet kortfattet og med foto i et katalog som kan fås på Have & Landskab 2015.

DAFO-sorterne blev udviklet af det daværende Statens Planteavlsvorsøg i Årslev, nu en del af Aarhus Universitet. Planteskolerne under A-Plant 2000 ApS har gjort en særlig indsats for at producere DAFO-sorterne med oprindelse i den

oprindelige kerneplante og derved sikre sortsægtheden. Sorterne kan dog stadig fremstilles og sælges af andre planteskoler uden mærket Norðic.

20 sorter undervejs

Varemærket Norðic blev først registreret i 2014, men historien begyndte allerede i 1987. Dengang dannede ni danske planteskoler og en amerikansk et selskab for at samarbejde om faglig rådgivning og udvikling af nye planter, især med fokus på plantens sundhed og klimatolerance. Derudover var der et ønske om at fremme internationalt samarbejde, i dette tilfælde med Midwest Groundcover i Illinois som var ejet af dansk-amerikaneren Peter Ørum. Planteskoleejer Anton Thomsen fra Skalborg blev formand.

Poul Erik Brander fik orlov fra sin stilling som forsker ved Statens Planteavlsvorsøg og blev ansat som konsulent for at medvirke til at selskabets formål kunne realiseres. Brander forlod stillingen igen i 1989 og vendte tilbage til Statens Planteavlsvorsøg, men blev i A-Plant som sekretær.

Fra 1987 til 1989 kom der ingen nye sorter, men der blev indsamlet planter i Danmark og Japan, og flere af dem er stadigvæk ved at blive udviklet eller afprøvet. Når det er færdigt, skal de prøveformeres og der skal findes rentable produktionsmetoder hvorefter der skal opformeres fra en enkelt plante. Udvikling af nye sorter af træer og buske er en langvarig proces der godt kan tage fra 10 til 20 år eller mere. F.eks. har en af de ni præsenterede sorter, Hedera helix 'Norðic Great Choize', været 25 år undervejs.

Fra 1989 til år 2000 var A-Plant en samarbejdsgruppe uden fælles udviklingsarbejde. Først fra år 2000 kom der gang i forædling og udvikling hvor meget arbejde heller ikke er færdigt. På nuværende tidspunkt er der i alt cirka 20 sorter under prøveformering eller afprøvning og udvælgelse. De kan også alle ende under varemærket Norðic.

Det fælles formål

I år 2000 blev A-Plant rekonstrueret til A-Plant 2000 ApS hvor der i dag er tre medlem-

mer foruden Midwest Groundcovers. Poul Erik Brander blev medlem i 2004 da han startede Orangeriet Nandina, og da Anton Thomsen udtrådte i 2007, overtog Nygaards Planteskole hans anpart. Senest er Birkholm Planteskole kommet til som medlem i 2012. Sekretariatet er hos Marianne B. Andersen i Hortus Advising.

Det er fortsat selskabets mål at tiltrække nye producenter fra begge sider af Atlanten hvis interesser går i samme retning som anpartshaverne.

A-Plant 2000 ApS' nuværende formål er kort sagt:

- At udvikle, forbedre og introducere sorter af træer og buske egnet til det danske klima og dansk produktion.
- At udbyde det bredest mulige sortiment til anvendelse i anlæg, parker, vejanlæg, haver m.m.
- At tilse at de udvalgte planter produceres på en måde der sikrer ægthed og en produktkvalitet der fremmer god og sikker etablering.

Også sammen med Årslev

De deltagende planteskoler har gennem årene selvstæn-



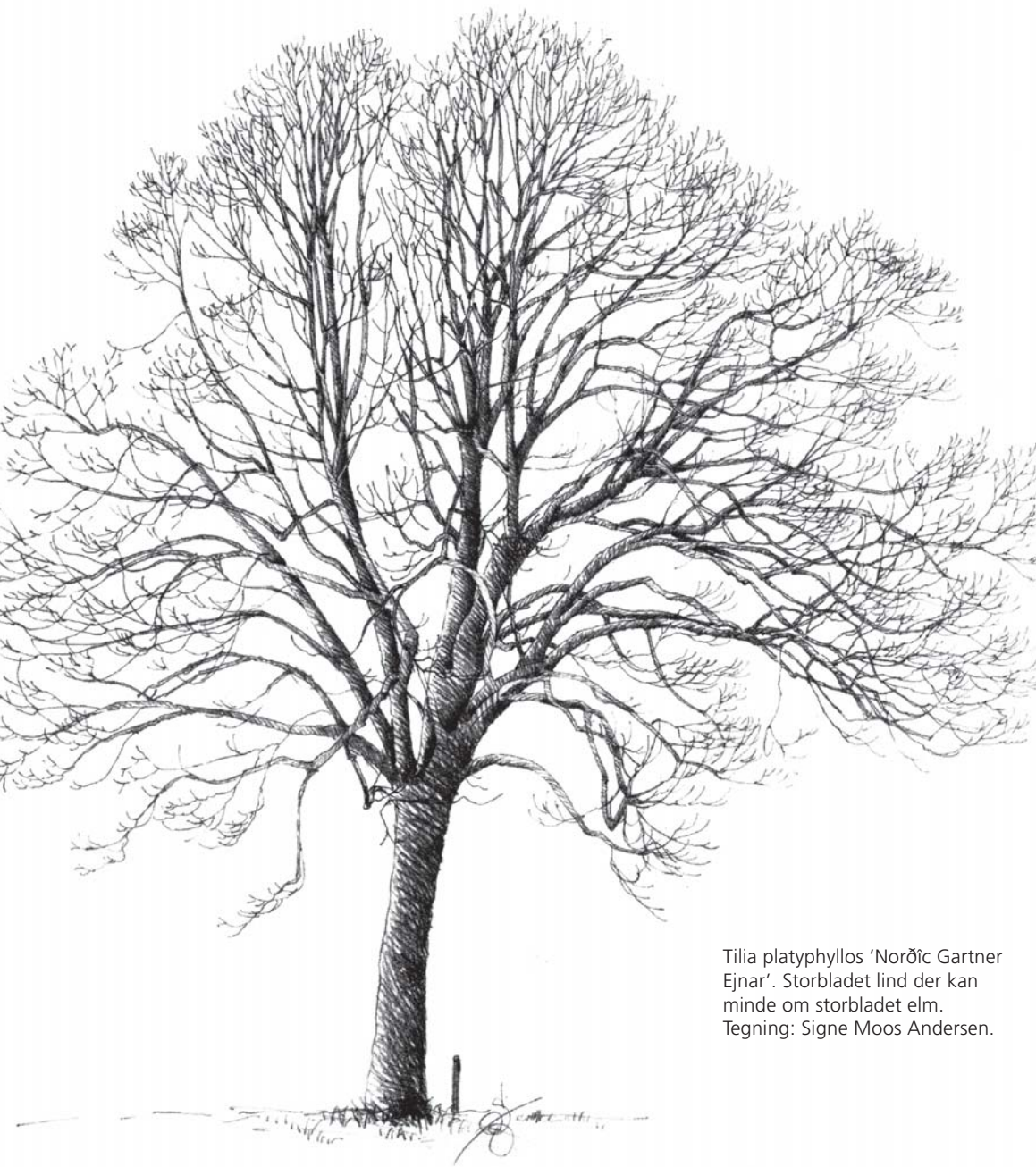
Rhus aromatica 'Norðic Carpet' (duftsumak).

Lav løvfældende busk med udbredt vækstform, cirka 1 meter høj. Den sætter roskud, bliver op til 1 meter bred på 5 år og yder dermed et effektivt bunddække. Bladene er trekoblede og dufter aromatisk. Blomsterne er små. Sorten tåler kun let skygge, ellers bliver den åben i væksten. Sorten er et godt eksempel på samarbejdet med Midwest Groundcovers i USA hvorfra den er hjemtaget. Sorten anbefales i USA, også som kontrol af erosion på skrånninger. Produktionen sker på Nygaards Planteskole.



Tilia platyphyllos 'Norðic Gartner Ejnar' (storbladet lind)

Bliver et højt træ på omkring 20 meter, med noget åben forgrening af grove grene og kan minde om Ulmus glabra (storbladet elm) Den har også samme robuste egenskaber som elmen og kan klare sig i det åbne land overalt i landet. Sorten er netop udvalgt i det åbne land i Hanherred, cirka 6 km fra Vesterhavet. Sorten har samme store sundhed som arten og er fri for svampe. Lus og spindemider ses sjældent. Blade og blomster er som for arten. Træet produceres på Birkholm Planteskole.



Tilia platyphyllos 'Norðic Gartner Ejnar'. Storbladet lind der kan minde om storbladet elm.
Tegning: Signe Moos Andersen.



Hedera helix 'Norðic Great Choize' (buskvedbend). En buskformet voksenform af *Hedera helix*. Hurtigtvoksende og bliver op mod 50 cm høj og 1 meter bred og danner et effektivt bunddække. Sætter blomster, men får kun få frugter. Tåler stærk skygge og vind og svides ikke - eller kun yderst sjældent - af barfrost. Værdifuld fornyelse af stedsegrønne bladplanter. Sorten er udvalgt af A-Plant i et projekt udført i samarbejde med Statens Planteavlsforsøg. Produktionen sker på Nygaards Planteskole.

Midwest Groundcover hvorefter de valgte planter vil blive markedsført.

Store krav til Norðic

Det er vigtigt for A-Plant 2000 ApS at de planter der udvikles og udbydes har en mission. Forbrugerne skal genkende de planter der indgår i dette gennemprøvede materiale. Det er derfor at selskabet har registreret varemærket Norðic der skal symbolisere det nordiske og det hårdføre. Varemærket skal altid anvendes ved markedsføring og beskrivelse af sorterne fra A-Plant 2000 ApS og de planteskoler der er lavet produktionsaftale med. De særlige krav der stilles til Norðic-sorterne er:

- Klimatilpasset vores danske kystklima med omskiftelige temperaturer i vinterperioden og ofte meget blæst.
- Plantesundheden skal være meget høj.
- Stor robusthed over for forskellige dyrkningsforhold, herunder ikke mindst jordbund.
- De beskrevne egenskaber skal svare til virkeligheden og afspejle det planten er anbefalet til.
- 100% sortsægthed og ensartet kvalitet.
- Højt produktkvalitet og produktionskvalitet.
- Kendt produktionsforløb i A-Plant planteskoler eller planteskoler der er indgået produktionsaftale med. □

digt udført udviklingsarbejdet. På Orangeriet *Nandina* foregår f.eks. løbende afprøvning af *Ilex*. På Birkholm Planteskole er kloner til bunddække under opformering og prøve dyrkning.

A-Plant 2000 og dens forgænger har desuden samarbejdet med Statens Planteavlsforsøg, bl.a. om nye DAFO-sorter. Samarbejdet omfatter væsentlige forædlingsprojekter på bl.a. *Buxus* og især *Ilex* hvor der blev udført krydsninger mellem nyindsamlede japanske *Ilex rugosa* og vores hjemlige *Ilex aquifolium*.

Formålet var at få nye gode hårdføre sorter, både til planter med bær til julesalg og til anvendelse som bunddække i anlæg og haver. Der foregår nu en endelig udvælgelse blandt de testede planter hos

A-PLANT 2000 MEDLEMMER
Nygaards Planteskole, Kongeåvej 10, 6600 Vejen Tlf. 7536 6088.
www.nygaardsplanteskole.dk
Orangeriet *Nandina*, Hobrovej 210, 9520 Skørping. Tlf. 9837 5216.
www.nandina.dk
Birkholm Planteskole a-s, Farremosen 4, 3450 Allerød. Tlf. 4817 3126.
www.birk-holm.dk
Midwest Groundcovers, PO Box 748 St. Charles, Illinois 60174 USA. Tlf. 847 7421790.
www.midwestgroundcovers.com.

A-PLANT 2000 SEKRETARIAT
Hortus Advising, Marianne B. Andersen, Holmevej 26, 5854 Gislev. Tlf. 2122 6903. www.hortusadvising.dk.
mba@hortusadvising.dk.

KATALOG OVER NORDIC-SORTER
Kan fås på Have & Landskab 2015 eller som pdf gennem mail til mba@hortusadvising.dk.

SKRIBENTER
Poul Erik Brander er indehaver af Orangeriet *Nandina* og tidligere forskningsleder ved Statens Planteavlsforsøg - i dag en del af Aarhus Universitet. Ove Møller er medejer af Birkholm Planteskole A/S.